

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่ทั่วโลกให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เพราะในช่วงระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา ทรัพยากรธรรมชาติบนโลกถูกทำลายโดยฝีมือมนุษย์ ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยอาศัยวิธีการทำลายที่ทันสมัย จนกระทั่งสภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในขั้นวิกฤติ

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นนวัตกรรมในรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นลักษณะความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากภายนอกและเป็นการเปลี่ยนแปลงระดับนานาชาติ ซึ่งกำลังกระจายไปสู่ชุมชนต่าง ๆ ในโลกขณะนี้ จึงนับว่าเป็นเรื่องใหม่ในระดับชุมชนท้องถิ่น ยังไม่มีเข้าสู่หลักการเรียนการสอนในระดับโรงเรียน และมีได้มีการวางแผนหรือขยายในด้านนี้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา

ดังนั้น ในการยอมรับหรือไม่ยอมรับแนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน จึงต้องอาศัยระยะเวลาช่วงหนึ่งในการนำไปสู่การตัดสินใจเข้าร่วมหรือปฏิเสธการเข้าร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะถ้าผลของการปฏิบัติเป็นผลในระยะยาว การยอมรับหรือไม่ยอมรับจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่น ระดับความรู้ จำนวนการถือครองที่ดิน การติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ เป็นต้น

สำหรับประเทศไทย เริ่มมีการตื่นตัวด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังภายหลังเมื่อเกิดเหตุการณ์อุทกภัยที่ภาคใต้ เมื่อปี พ.ศ. 2531 โดยรัฐบาลได้กำหนดในปี พ.ศ. 2532 เป็น "ปีพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม" ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และรณรงค์ให้มีการร่วมมือกันแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและให้ตระหนักว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นภาระกิจรับผิดชอบร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และประชาชนทั่วไป (รายงานการสัมมนาสิ่งแวดล้อม' 35 , 2535)

ปี พ.ศ. 2533-2535 ได้มีนักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) ผู้นำท้องถิ่นจากทั่วประเทศ เกษตรกร นักอนุรักษ์ ผู้แทนจากประชาชนและนักศึกษาได้จัดทำมีการสัมมนา เรื่อง "การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย" หรือเรียกย่อ ๆ ว่า "สิ่งแวดล้อม'35" ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ทุกฝ่ายมีความตระหนักและร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศ

ศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก ประธานจัดการสัมมนาสิ่งแวดล้อม '35 กล่าวว่า ข้อที่ฟังตระหนักก็คือว่า เรื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นปัญหาระดับโลก ซึ่งประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่ง การขยายตัวและความรุนแรงของปัญหาทำให้เราจำต้องมาร่วมกันคิด และใคร่ครวญ ไม่เพียงแต่เทคนิควิธีการแก้ไขเฉพาะหน้าเท่านั้น ถ้าหากการสัมมนาสิ่งแวดล้อม '35 จะสื่ออะไรที่ให้ความหมายที่เป็นบทเรียนสำหรับการดำเนินชีวิตของเราบ้างแล้ว นั่นก็คือ เรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคนด้วยกันเอง และระหว่างคนกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจำเป็นต้องจัดให้อยู่ในความสมดุลเหมาะสมเพื่อความดำรงอยู่ร่วมกัน ไม่ใช่เป็นปฏิปักษ์ทำลายล้างซึ่งกันและกันดังที่เป็นอยู่..

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 ถึงฉบับที่ 6 รัฐบาลเริ่มมีแผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม แต่ก็ไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินงานอย่างจริงจัง จนกระทั่งแผนฯ 7 รัฐบาลเริ่มมีนโยบายในการให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยให้ความสำคัญต่อบทบาทของประชาชนในการร่วมงานกับรัฐ ในช่วงแผนฯ 7 มีแนวนโยบายหลักที่จะยกระดับการบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของประชาชนในชนบท รวมทั้งเป็นมรดกของชาติสำหรับอนุชนรุ่นหลัง และเป็นรากฐานสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ซึ่งที่ผ่านมาการใช้ทรัพยากรของประชาชนยังขาดความรู้และจิตสำนึกที่ดี เช่น ทรัพยากรที่ดิน มีความเสื่อมโทรมและมีการใช้ประโยชน์ไม่ถูกต้องและเหมาะสมกับคุณภาพของดิน โดยจากการสำรวจของกรมพัฒนาที่ดินพบว่า มีการปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมประมาณ 13.5 ล้านไร่ มีการปลูกพืชไร่ในพื้นที่การเกษตรที่มีอยู่เดิมนั้นขาดการบำรุงรักษาอย่างถูกวิธี และการใช้ก็ยังไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ก่อให้เกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดินในหลาย ๆ พื้นที่ทั่วประเทศประมาณ 107 ล้านไร่ และที่ดินที่เป็นปัญหาต่อการทำการเกษตร เช่นดินเปรี้ยว ดินเค็ม ดินทรายจัด และดินภูเขาอีกประมาณ 182 ล้านไร่ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7, 2535 : 229)

ส่วนทรัพยากรป่าไม้ นั้น มีความเสื่อมโทรมและถูกบุกรุกทำลายไปเป็นจำนวนมาก ซึ่งในปัจจุบันพื้นที่ป่าเหลืออยู่ต่ำกว่าร้อยละ 28 ทั้งนี้เนื่องจากความต้องการใช้ที่ดินเพื่อการเพาะปลูกและอื่น ๆ เพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากรของประเทศที่เพิ่มขึ้น

กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยในรอบ 30 ปีที่ผ่านมาเกิดขึ้นบนพื้นฐานของการทำลายทรัพยากรธรรมชาติพร้อมทั้งสร้างภาวะมลพิษทางสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ปรากฏการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมจึงกลายเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายต้องตระหนักถึงและร่วมกันแก้ไขอย่างจริงจังในทศวรรษ 1990 นี้ ทั้งนี้รวมถึงการที่จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางอีกด้วย (พัคตร์วิมล เพียรล้ำเลิศ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ, 2534 : 485-496)

จะเห็นว่าในช่วงที่ผ่านมาในขณะที่ประเทศไทยกำลังพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเป็นอันดับแรก ซึ่งเป็นสาเหตุให้มีการทำลายทรัพยากรอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว จนกระทั่งเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมขึ้นมา ซึ่งเกิดจากสิ่งที่มีมนุษย์กระทำขึ้นเอง ทั้งนี้เพราะมนุษย์ใช้ทรัพยากรธรรมชาติตามความคิด ความเข้าใจ และจิตสำนึกของตนเอง จนกระทั่งเกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ถูกตัดโค่นทำลาย หน้าดินพังทลาย การเกิดน้ำท่วม ดินถล่ม เป็นต้น

ในการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากรเหล่านั้นร่วมกัน ในช่วงระยะหลายปีที่ผ่านมา มีการรวมตัวของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อการปกป้องทรัพยากรอันชุมชนของตนมานั้น นับเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นผลดี เพราะประชาชนมองเห็นความสำคัญของทรัพยากร ซึ่งเป็นสมบัติของส่วนรวม การทำลายล้างทรัพยากรก็เท่ากับเป็นการทำลายล้างฐานะการดำรงชีวิตของชุมชน จึงต้องลุกขึ้นมาปกป้อง (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2534) เพราะที่ผ่านมาพวกเขาได้รับบทเรียนจากการทำลายล้างทรัพยากรธรรมชาติมาแล้ว

ชนบทของประเทศไทย ประชาชนมักจะมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะป่าไม้ เพราะป่าไม้มีคุณค่าต่อชีวิตพวกเขา ป่ามีฐานะเป็นแหล่งอาหาร เป็นที่มาของไม้สำหรับใช้สอย สร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย สร้างเครื่องมือต่าง ๆ และยังเป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธารอีกด้วย การใช้ประโยชน์จากป่าไม้จึงเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป (สุรเชษฐ์

เวชพิทักษ์, 2536) แต่ภายหลังจากที่รัฐบาลได้ประกาศอนุญาตให้มีการจัดทำสัมปทาน ป่าไม้ขึ้น ป่าไม้ที่เคยอุดมสมบูรณ์หลายแห่งจึงถูกตัดคร่นจำนวนมาก

นับตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 ป่าไม้เมืองไทยถูกทำลายไปจำนวนมาก จนรัฐบาลได้กำหนดคนขายป่าไม้แห่งชาติเมื่อปี พ.ศ.2528 เพื่อป้องกันรักษาป่าที่ยังเหลืออยู่ ตลอดจกกำหนดค่าสัมพื้นที่ป่าไม้อย่างน้อยร้อยละ 40 ของเนื้อที่ประเทศ แต่กระนั้นการทำลายป่าก็ยังไม่หมดสิ้นไป รัฐบาลจึงประกาศปิดป่าทั่วประเทศตั้งแต่วันที่ 17 มกราคม 2532 หลังจากเกิดโรคกานาฏกรรมน้ำท่วมใหญ่ที่ภาคใต้ ซึ่งเป็นผลมาจาก การตัดไม้ทำลายป่า

ผลกระทบจากอุทกภัยในครั้งนั้นทำให้หลายจังหวัดในภาคใต้ถูกน้ำท่วม โดยเฉพาะที่ อ.พิปูน จ.นครศรีธรรมราช ได้รับความเสียหายอย่างใหญ่หลวงเนื่องจากน้ำท่วมได้พัดพาเอาตะกอนดินจากภูเขาลงมาและท่อนซุงจำนวนมากที่ถูกตัดทิ้งไว้ไหลลงมาทำลายบ้านเรือนราษฎร เรือกสวนไร่นาเสียหายจำนวนมาก มีราษฎรสูญหายและเสียชีวิตหลายร้อยราย

ภายหลังเหตุการณ์น้ำท่วม อ.พิปูน ซึ่งเคยเป็นบริเวณที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ราษฎรมีรายได้จากผลผลิตต่อปีสูง ราษฎรต้องประสบปัญหาไร้ที่อยู่อาศัยหลายร้อยครัวเรือนที่ทำกินถูกโรคล้นถมกับไม่สามารถทำการเกษตรและปลูกพืชอื่น ๆ ได้ สภาพคล่องดินเงิน ประชาชนบางส่วนอพยพไปหาที่ทำกินแหล่งใหม่ในจังหวัดใกล้เคียง เช่น ที่อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ อำเภอกวนกลาง จังหวัดสตูล อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และบางส่วนยังคงอาศัยอยู่ในเขตท้องที่อำเภอพิปูน

ปัจจุบัน ประชาชนในท้องที่ อ.พิปูน เริ่มมีการปลูกผลไม้และสวนยางพาราแต่ผลผลิตยังไม่เป็นที่น่าพอใจเพราะดินเป็นดินตะกอนปนทราย นอกจากนี้ยังมีการตัดไม้ทำลายป่าอยู่เนื่อง ๆ เพราะราษฎรบางส่วนได้บุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อปลูกยางพารา นอกจากนี้ ในอำเภอพิปูน ยังมีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง ได้แก่ (เอกสารแนะนำอำเภอพิปูน, อัดसानา, 2535)

1. ป่าสงวนแห่งชาติคลองเพลง อยู่ในเขตปกครอง 2 อำเภอ คือ อำเภอพิปูน

และอำเภอฉวาง มีเนื้อที่ 26,250 ไร่ พื้นที่ป่าถูกทำลาย 95% เพราะราษฎรบุกรุกปลูก
ยางพารา

2. ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาทะนุ และป่าปลายกะเบียด อยู่ในเขตปกครอง 2
อำเภอ คือ อำเภอพิบูลย์ และอำเภอฉวาง มีพื้นที่ 164,375 ไร่ ซึ่งป่าแปลงนี้ผ่านการทำ
สัมปทานป่าไม้มาบางตอน ป่ายังคงอุดมสมบูรณ์พอสมควร เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารและต้น
กำเนิดของแม่น้ำตาปี

3. ป่าอุทยานแห่งชาติเขาหลวง ซึ่งเป็นป่าที่แยกมาจากป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าเขาทะนุและป่าปลายกะเบียด มีพื้นที่ 356,250 ไร่ อยู่ในเขตปกครอง 6 อำเภอ คือ
1) อำเภอพิบูลย์, 2) อำเภอฉวาง, 3) อำเภอลานสกา, 4) อำเภอเมือง, 5) อำเภอ
พรหมคีรี, 6) อำเภอท่าศาลา

การที่ราษฎรยังมีการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวน เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ ความ
ตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงเป็นการสมควรที่จะศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับ
ข่าวสาร จากสื่อต่าง ๆ ของประชาชน ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วม
ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนอันเป็นการพัฒนาศักยภาพของสื่อที่จะนำมาใช้ในการ
ปลูกจิตสำนึกของประชาชนในการอนุรักษ์สภาพสิ่งแวดล้อมในอนาคต

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ อันได้แก่ พฤติกรรมการ
เปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน หรือสื่อบุคคลที่จะนำไปสู่ความรู้ ความตระหนัก ซึ่งนำไปสู่
การเข้าร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับสื่อ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ
ประชาชนในเขตอำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน
ในเขตอำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การเปิดรับสื่อ และความรู้เกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตอำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตอำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตอำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมติฐานในการวิจัย

1. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน
2. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน
3. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน
4. ความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน
5. ความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน
6. ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน
7. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ และความตระหนักของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน

ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีการเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตอำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เท่านั้น ดังนั้น จึงไม่สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปอธิบายถึงการเข้าร่วมโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหรือโครงการรณรงค์อื่น ๆ ได้อย่างครอบคลุมกว้างขวางทั่วทั้งประเทศ แต่อาจนำไปประยุกต์ใช้ได้กับประชาชนในชนบทแถบภาคใต้ได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะประชาชนในเขตอำเภอพิบูลย์ บางตำบลเท่านั้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ผู้วิจัยได้เลือกทำการวิจัยนี้ เป็นกลุ่มประชากรที่เคยประสบปัญหาอุทกภัยเมื่อปี พ.ศ. 2531 ซึ่งสภาพพื้นที่ในปัจจุบันมีควมแตกต่างจากเมื่อ 5 ปีที่แล้ว (ปี พ.ศ. 2531) มาก แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้เลือกเฉพาะหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดปานกลาง และน้อยที่สุด จากผลของการตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดอุทกภัยในครั้งนี้นำมาทำการวิจัย ซึ่งสันนิษฐานว่าสาเหตุของการเกิดอุทกภัยในครั้งนั้น จะมีส่วนทำให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในชุมชนของตนมาน้อยเพียงใด และผลการวิจัยอาจนำไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการรณรงค์โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร	หมายถึง การเปิดรับสื่อมวลชน และการเข้าถึงสื่อบุคคล ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 1) พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไป และ 2) พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
การเปิดรับสื่อมวลชน	หมายถึง ความบ่อยครั้งในการรับข่าวสารจากการอ่านหนังสือพิมพ์ ดูโทรทัศน์ หรือฟังวิทยุ
การเข้าถึงสื่อบุคคล	หมายถึง ความบ่อยครั้งในการสนทนา พูดคุย การแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ หรือการติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ
ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	หมายถึง การรู้เรื่องราวข้อเท็จจริง รวมทั้งปัญหาสาเหตุของปัญหา หรือหน้าที่ความรับผิดชอบ และบทบาทของตนเองเกี่ยวกับอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	หมายถึง ลักษณะอาการที่แสดงถึงการรับรู้ คิดได้ รู้สึกสำนึก หรือเกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ รวมถึงปัญหาที่เกี่ยวข้อง เช่น การทำลายป่าไม้ ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมและอากาศ

แห่งแล้ง ซึ่งประเมินค่าตามจากแบบทดสอบความตระหนักเรื่อง
สิ่งแวดล้อมของ บุษย์ เกิดปัญญาวัฒน์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ปรับปรุงมาใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง การให้ความร่วมมือ ร่วมใจ และเข้า
ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ได้แก่ การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการอนุรักษ์
ป่าไม้อันเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำ ลำคลองต่าง ๆ
สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา ซึ่งเกิดขึ้นเองตาม
ธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ สัตว์ป่า แม่น้ำ ดิน อากาศ ฯลฯ
และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ บ้านเรือน อ่างเก็บน้ำ ถนน
ประเพณี วัฒนธรรม และรวมถึงตัวมนุษย์ด้วยกันเองด้วย
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง การดูแลรักษา และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยไม่ก่อให้เกิดพิษภัยต่อสังคม
ส่วนรวม ดำรงไว้ซึ่งสภาพเดิมของสิ่งแวดล้อม ให้อยู่ใน
สภาพที่สอดคล้องกับธรรมชาติที่มีอยู่ รวมทั้งการหาทาง
ป้องกัน มิให้มีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่
ซึ่งประเมินจากคำถามแบบทดสอบของมหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ปรับปรุงมาใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลที่ได้ อาจเป็นแนวทางอันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการผลิตสื่อที่
จะใช้ในการรณรงค์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในแถบชนบทภาคใต้ โดยเฉพาะ
ในเขตพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่ทำการวิจัย
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมในโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ของประชาชนในเขตอำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. ทำให้ทราบถึงแนวโน้มของการเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ของประชาชน
4. เป็นข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการสำรวจ ศึกษาข้อมูลในลักษณะเดียวกันต่อไป